

Schůze Rady Ústeckého kraje

Do schůze RÚK

Bod programu: 14.1

23. schůze rady konaná dne 4. 8. 2021

Věc:

Zajištění veřejných služeb v přepravě cestujících veřejnou drážní osobní dopravou na vybraných železničních turistických linkách v období kalendářních let 2022 – 2026

Materiál na stůl: ☐

Důvod předložení:

Ukončení platnosti stávajících smluv a zajištění dopravy v následném smluvním období

Nárok na rozpočet:

11.571.620,27 Kč v roce 2022

Přílohy:

- | | | | | |
|--------|--------|---|---|----------------------------|
| 14.1-1 | Název: | <input type="text" value="bod 14.1 příloha 1.pdf"/> | Mapa turistických linek v Ústeckém kraji | ☐ U |
| 14.1-2 | Název: | <input type="text" value="bod 14.1 příloha 2.pdf"/> | Finanční náročnost na zajištění turistických linek v roce 2021 a výhled roku 2022 | ☐ U |
| 14.1-3 | Název: | <input type="text" value="bod 14.1 příloha 3.pdf"/> | Návrhy úředních oznámení | ☐ U |

Návrh na usnesení:

Rada Ústeckého kraje

A)

podanou informaci o vypršení platnosti stávajících smluv o veřejných službách v přepravě cestujících veřejnou drážní osobní dopravou na linkách T1, T3, T4, T5, T6, T9 a T10 a dosavadním postupu odboru dopravy a silničního hospodářství Krajského úřadu Ústeckého kraje ve věci zahájení příprav výběru dopravců na těchto linkách v novém smluvním období pokrývajícím léta 2022 – 2026;

B)

Číslo revokovaného/doplňovaného usnesení: 009/13R/2021

část B usnesení č. 009/13R/2021 z 22. dubna 2021;

C)

1. s pokračováním jednání o podobě smlouvy o veřejných službách v přepravě cestujících veřejnou drážní

osobní dopravou na trati Děčín – Telnice pro období 2021 – 2026 s dopravcem KŽC Doprava s.r.o., se sídlem Meinlinova 336, 19016 Praha-Koloděje, IČO: 27423069, zapsaná v obchodním rejstříku vedeném u Městského soudu v Praze, oddíl C, vložka 112125;

2. se zveřejněním úředních oznámení obsahujících záměr Ústeckého kraje k uzavření smluv o veřejných službách v přepravě cestujících veřejnou drážní osobní dopravou na linkách T1, T3, T4, T5, T6, T9 a T10 na úřední desce Ústeckého kraje dle přílohy č. 3 tohoto materiálu;

D)

Ing. Jindřichu Fraňkovi, vedoucímu odboru dopravy a silničního hospodářství provést zveřejnění úředních oznámení obsahujících záměr Ústeckého kraje k uzavření smluv o veřejných službách v přepravě cestujících veřejnou drážní osobní dopravou na linkách T1, T3, T4, T5, T6, T9 a T10 na úřední desce Ústeckého kraje dle přílohy č. 3 tohoto materiálu.

Termín: 6.8.2021

Důvodová zpráva:

V roce 2017 uzavřel Ústecký kraj první pětileté smlouvy, na jejichž základě jsou zajišťovány služby veřejné drážní osobní dopravy na železničních tratích, které svým přepravním potenciálem nedosahují hodnot pro zajištění dopravní obslužnosti území prostřednictvím segmentu veřejné drážní osobní dopravy. Pro tyto výkony se vžil pojem „turistická linka“. Provoz na těchto linkách je totiž uzpůsoben tak, že vytváří vhodné předpoklady pro jejich využívání ze strany cestujících zejm. za účelem turistiky a dalších možností trávení volného času. Linky jsou provozovány na tratích, které vedou cennou krajinou s mnoha přírodními i umělými úkazy a objekty, jako jsou např. národní parky, chráněné krajinné oblasti, hrady, zámky, rozhledny, muzea apod. Pro mnoho cestujících využívajících těchto linek je částečným cílem také samotná jízda, neboť kromě prostého „svezení se“ po trati, na které není zajištěna objednávka veřejné drážní dopravy v celotýdenním režimu, nabízí navíc často jízdu dnes již zcela (či alespoň z části) historickým vozidlem.

Pojem dopravní obslužnost, tak jak ho chápe zákon č. 194/2010 Sb. o veřejných službách v přepravě cestujících: „Dopravní obslužností se rozumí zabezpečení dopravy po všechny dny v týdnu především do škol a školských zařízení, k orgánům veřejné moci, do zaměstnání, do zdravotnických zařízení poskytujících základní zdravotní péči a k uspokojení kulturních, rekreačních a společenských potřeb, včetně dopravy zpět, přispívající k trvale udržitelnému rozvoji územního obvodu“ (cit. § 2 Zákona č. 194/2010 Sb.) v sobě zahrnuje také právě segment veřejné dopravy, který je určen k zabezpečení služeb s cílem uspokojení potřeb v „oblasti trávení volného času“.

Historie turistických linek v Ústeckém kraji však nepočíná až v roce 2017, kdy došlo k uzavření dlouhodobějších závazkových smluv. Před tímto obdobím byly turistické linky zajišťovány jejich provozovateli (dopravci) na vlastní podnikatelské riziko. Tento systém nikterak rozpočtově nezatěžoval Ústecký kraj, avšak ten z takového systému také nemohl nic „vytěžit“. V roce 2016 došlo na základě jednoleté závazkové smlouvy (tzv. „na zkoušku“) k „převzetí“ objednávkou několika turistických linek Ústeckým krajem. Jednalo se o linky T1 Česká Kamenice – Kamenický Šenov, T3 Ústí nad Labem – Zubrnice, T4 Lovosice – Most, T5 Roudnice nad Labem – Libochovice a T6 Kadaň-Prunéřov – Podbořany včetně odbočné tratě Vilémov u Kadaně – Kadaňský Rohozec. Tyto linky se následně staly základem pro později rozšiřovanou síť turistických linek v Ústeckém kraji.

Převzetím objednávkou výkonů těchto linek získal Ústecký kraj možnost koordinovat jejich provoz dle zásad, které v systému dopravní obslužnosti uplatňoval a tím tak započal cestu k postupné integraci těchto linek, jakožto plnohodnotné součásti celého systému veřejné dopravy v Ústeckém kraji. V této době také došlo ke vzniku integrovaného dopravního systému Doprava Ústeckého kraje a zcela se tak nabízela možnost zahrnout i tyto linky do jednotného tarifu. Možnost využití jednoho jednotného jízdního dokladu pro více dopravců/přepravních prostředků se tak pravděpodobně stala největším akcelerátorem při využívání sítě těchto linek ze strany cestujících.

Během období let 2016 – 2021 se ukázalo, že tyto linky se těší velkému zájmu cestujících a postupně docházelo k rozšiřování této sítě. Dnes území Ústeckého kraje obsluhuje celkem 11 turistických linek, včetně dvou lodních (o těchto ale tento materiál nepojednává). Některé z těchto 11 linek pak jsou společné s okolními objednateli v ČR, případně přesahují státní hranici do sousedního Saska. Výčet linek a jejich schématické znázornění na mapě Ústeckého kraje je uvedeno v příloze č. 1 tohoto materiálu.

Cena jednotky dopravního výkonu vykazuje napříč jednotlivými linkami značnou míru volatility. To je zejména dáno tím, že na linkách jsou často nasazována již historická vozidla, jejichž údržba je různě finančně náročná (např. linka T3), dále se pak ve velké míře projevuje faktor sezonního provozu, kdy vozidlo je fakticky ve výkonu pouze po omezenou část roku. Zvláštním případem v tomto směru je linka T4, kde je provoz naopak zajišťován za výrazně nižší cenu oproti očekávanému průměru. Toto je určeno skutečností, že pro linku T4 je alokováno vozidlo, které během provozních dní linky T4 vykonává cca 60 minutový prostoj mezi výkony v žst. Lovosice v rámci smlouvy na linku U10 (Švestková dráha). Veškeré fixní náklady vázané na vozidlo a jeho výkony jsou tak započteny v ceně dopravního výkonu linky U10 a do smlouvy na linku T4 se promítají pouze provozní variabilní náklady (typicky mzda obsluhujícího personálu a nafta). Dopravce však nyní avizuje, že pro další období bude muset dojít k nárůstu jednotkové ceny, neboť stávající cena nepokrývá provoz rekreačního vlaku a dopravce ho tak fakticky dotuje. I přesto se nadále bude jednat o výrazně nejlevnější provoz rekreační linky.

Ceny jednotky dopravního výkonu v posledním roce plnění smluv jsou následující:

- T1 Česká Kamenice – Kamenický Šenov (dopravce KŽC Doprava s.r.o.): 248,92 Kč (víkendový provoz); 212,81 Kč (provoz v pracovní dny)
- T3 Ústí nad Labem – Zubrnice (dopravce MBM rail s.r.o.): 320,87 Kč
- T4 Lovosice – Chotiměř (dopravce AŽD Praha s.r.o.): 24,80 Kč
- T5 Roudnice nad Labem – Libochovice (dopravce KŽC Doprava s.r.o.): 162,54 Kč
- T6 Kadaň-Prunéřov – Podbořany/Kadaňský Rohozec (dopravce RW Capital a.s.): 119,91 Kč
- T9 Liberec – Zittau – Varnsdorf – Mikulášovice (dopravce Die Länderbahn CZ s.r.o.): 129,46 Kč
- T10 Praha – Mladá Boleslav – Česká Lípa – Krásná Lípa – Mikulášovice (dopravce KŽC Doprava s.r.o.): 184,00 Kč.

V příloze č. 2 tohoto materiálu je proveden výpočet finanční náročnosti na zajištění výše uvedených linek s využitím dat o množství zasmulvněného dopravního výkonu v letošním roce a výši ceny jednotky dopravního výkonu pro letošní rok. Se znalostí mechanismu valorizační úpravy jednotlivých cen je obsahem této přílohy také odhad nákladů, které bude nutné vynaložit na zajištění provozu těchto linek v bezprostředně následujícím roce. Prostředky budou standardní součástí alokace v rámci rozpočtu odboru dopravy a silničního hospodářství v položce určené pro zajištění dopravní obslužnosti území.

V roce 2021 činí celková finanční náročnost na zajištění dopravní obslužnosti pomocí těchto linek celkem 9.985.309,84 Kč. V této částce však není zohledněn výběr tržeb z jízdného. Jelikož Ústecký kraj využívá ve svých závazkových smlouvách z dopravci smlouvy s tzv. „brutto režimem“, tj. veškeré vybrané tržby na smluvních výkonech jsou příjmem objednatele, bude faktická celková částka o tuto položku nižší. V letošním roce je předpoklad, že se v celkové výši vybraných tržeb nadále projeví vliv coronavirových opatření, která do jisté míry omezovala běžný život i v roce 2021. Vývoj výběru tržeb na těchto turistických linkách je součástí přílohy č. 2 tohoto materiálu.

Je zřejmé, že výše výběru tržeb zdaleka nepokrývá celkové náklady vynakládané k zajištění provozu těchto linek, nicméně je možné usoudit, že vyjma roku 2020 je výběr tržeb stabilní a pokud výši vybraných tržeb považujeme za zástupné měřítko k přesnějším průzkumům frekvence cestujících, lze konstatovat, že i počet cestujících je na těchto linkách stabilní a tyto linky tvoří mezi cestujícími (občany nejen Ústeckého kraje) vyhledávaný způsob vyžití. Proto odbor dopravy a silničního hospodářství doporučuje i pro následující období tyto linky nadále ve stávajícím rozsahu a za stávajících smluvních podmínek zajišťovat.

Za tímto účelem již odbor dopravy a silničního hospodářství oslovil všechny železniční dopravce, kteří na základě závazkové smlouvy zajišťují provoz některé z turistických linek a zároveň taková smlouva v letošním roce ztrácí na platnosti, se žádostí o vyslovení zájmu/nezájmu další spolupráce při zajišťování sítě turistických linek při promítnutí podmínek ze stávajících smluv do smluv nových – zejm. pak pokračování nastavených pravidel tvorby ceny dopravního výkonu a její indexace v čase. Ke dni odevzdání tohoto materiálu byly zpět doručeny kladné odpovědi od některých dopravců. V den projednání tohoto materiálu bude však již známo stanovisko všech oslovených subjektů a tuto informaci lze doplnit. V příloze č. 3 tohoto materiálu jsou v návaznosti na předpokládaný přetrvávající zájem dopravců zpracovány návrhy úředních oznámení v podobě tak, jak vyžaduje § 19 zákona č. 194/2010 Sb. o veřejných službách v přepravě cestujících. Vyvěšením těchto oznámení na úřední desce vyjádří Ústecký kraj svoji vůli zajišťovat veřejnou drážní osobní dopravu v režimu „turistických linek“ na vyjmenovaných tratích v následujícím pětiletém období (2022 – 2026).

Zvláštním případem turistických linek v Ústeckém kraji je linka T11 Děčín – Telnice (- Jeníkov-Oldřichov), která má být provozována po tzv. Kozí dráze. Ústecký kraj vyjádřil záměr zahájení provozu této turistické linky již od 3. července 2021. Rozhodnutím Centrální komise Ministerstva dopravy ČR však nedošlo k alokaci potřebných finančních prostředků na zajištění investice opravy trati do provozuschopného stavu. K tomuto termínu tak nebylo možné dopravu zahájit. V současné době je stále platné usnesení Rady Ústeckého kraje č. 009/13R/2021 ze dne 22. dubna 2021, na základě kterého byla započata příprava závazkové smlouvy s dopravcem KŽC Doprava a také došlo k vyvěšení úředního oznámení osvědčujícího záměr Ústeckého kraje s tímto dopravcem uzavřít závazkovou smlouvu přímým zadáním. Letošní rok měla být dle příslušného usnesení pro linku T11 uzavřena jednoletá „zkušební“ smlouva. Pro další období mělo být postupováno na základě vyhodnocení provozu v tomto roce.

V souvislosti s právě projednávaným materiálem prodloužení spolupráce při zajišťování dopravní obslužnosti na jiných turistických linkách se stávajícími dopravci shledává odbor dopravy a silničního hospodářství vhodné projednat také problematiku linky T11 a s dopravcem smlouvu nadále vyjednávat jako šestiletou (období 2021 – 2026), tj. se stejným koncem platnosti jako ostatní turistické smlouvy. Rok 2021 doporučujeme do této smlouvy zahrnout z důvodu možnosti zabezpečení dopravy při příležitosti oslav 150. výročí tratě, které připadá na měsíc říjen 2021. Z tohoto důvodu odbor dopravy a silničního hospodářství navrhuje revokovat původní usnesení č. 009/13R/2021 ze dne 22. dubna 2021 a upravit jej tak, že na základě něho bude možné vyjednat znění smlouvy pokrývající období let 2021 – 2026.

Zpracoval / konzultoval:

Předkládá:

Ing. Jakub Jeřábek,
vedoucí oddělení dopravní obslužnosti

Bc. Aleš Cestr,
oddělení dopravní obslužnosti

JUDr. Marek Hrabáč,
člen Rady Ústeckého kraje

Ing. Jindřich Franěk (vedoucí odboru)

Schvalovací cesta:

1	Ing. Jindřich Franěk (vedoucí odboru)	 Ing. Jindřich Franěk
2	JUDr. Marek Hrabáč	 JUDr. Marek Hrabáč

Podpis zpracovatele:  **Ing. Petra Ježková**